

Nieuwsbrief - STAB OGR Updates

Nummer 14, 2026

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Rechtbank

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:3907](#) 02-07-2026

Omgevingsvergunning/Dronten

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2026:6239](#) 29-06-2026

Handhaving/Sittard-Geleen

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2026:4927](#) 24-06-2026

Omgevingsvergunning milieu/Wageningen

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2026:5510](#) 22-06-2026

Weigering omgevingsvergunning/Bergen op Zoom

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2026:4354](#) 19-06-2026

Weigering omgevingsvergunning/Eindhoven

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:3213](#) 10-06-2026

Intrekking omgevingsvergunning/Nieuwegein

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2026:4940](#) 10-06-2026

Handhaving/Bronckhorst

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2026:7598](#) 02-04-2026

Handhaving/Krimpen aan den IJssel

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2025:10204](#) 27-11-2025

Omgevingsvergunning/Berg en Dal

Annotatie

[Nadeelcompensatie bij gewasschade door zware regenval](#)

mr. dr. G.M. van den Broek

ANNOTATIE

Nadeelcompensatie bij gewasschade door zware regenval

mr. dr. G.M. van den Broek

1. Casus

Appellant exploiteert een vruchtboomkwekerij in Bergeijk. In 2016 pachtte hij twee percelen voor het kweken van perenbomen. De percelen liggen in het stroomgebied van de Keersop, dat deel uitmaakt van het beheergebied van Waterschap Den Dommel.

Op 14 juli 1995 is het Inrichtingsplan 'Beekherstelproject Keersop Proefstroken, Locatie De Vloeten/Bergeyk' vastgesteld. Van 1995 tot en met 2015 en in 2017 en 2018 heeft het dagelijks bestuur het Inrichtingsplan uitgevoerd door de Keersop ter hoogte van de Vlieterdijk te laten meanderen. Ook is in 1995 ter uitvoering van het Inrichtingsplan een bypass (met drempel) aangelegd. In het kader van het projectplan 'Beekherstel Keersop' is in 2008 een aantal trajecten in de Keersop meanderend gemaakt en is de Keersop met andere profieldimensies ingericht (het project).

In juni 2016 is extreme neerslag gevallen. Appellant stelt dat de uitvoering van het project, de inrichting van de bypass en het maaibeleid van het dagelijks bestuur ertoe hebben geleid dat de percelen in juni 2016 zijn overstroomd en dat dit drie tot vier dagen heeft voortgeduurd. Daardoor zijn de perenbomen en stammen op de percelen beschadigd geraakt. De schade is begroot op € 104.469. Appellant verzoekt om nadeelcompensatie op grond van artikel 7.14 van de Waterwet.

Deze uitspraak gaat over de vraag of appellant aannemelijk heeft gemaakt dat er een causaal verband is tussen zijn schade en het project van het waterschap. Als dat causaal verband aannemelijk zou zijn gemaakt, dan zou er sprake zijn van meervoudige causaliteit, want de zware regenval is in ieder geval een conditio sine qua nog voor de schade. Hieronder ga ik in op beide potentiële schadeoorzaken.

2. Schade door zware regenval

In dit geval is een van de schadeoorzaken gelegen in de zware regenval die heeft

plaatsgevonden in juni 2016. Voor dergelijke ‘natuurrampen’ is de overheid niet automatisch aansprakelijk. Bij zware regenval is er sprake van een natuurlijke gebeurtenis. Dit wordt ook wel een ‘Act of God’ genoemd. Voor de zware regenval zelf is overheid niet zonder meer aansprakelijk, maar voor waterschappen geldt er wel een zorgplicht (de zorg van een goed beheerder). Het gaat hier om een inspanningsverplichting. Nederland zet hóóg in op waterveiligheid met dijkversterkingsprojecten, waterbergingsgebieden en optimalisatie van de ruimtelijke inrichting van een gebied. Daarvan is het Inrichtingsplan dat in de onderhavige casus aan de orde is een voorbeeld. Toch kan het risico op waterschade bij extreme regenval nooit volledig worden weggenomen.

De lasten van schade door wateroverlast kunnen grosso modo worden verdeeld over drie spelers: verzekeraars (uitkeren van verzekering), de overheid ((uitkeren via de Wet tegemoetkoming schade bij rampen (Wts)) en de bedrijfseigenaar of vastgoedeigenaar. [1] Burgers en bedrijven kunnen een financiële tegemoetkoming ontvangen wanneer zij schade lijden door een ramp, maar dan moet het kabinet eerst besluiten dat de Wts van toepassing is. Daarnaast is schade door wateroverlast bij extreme neerslag (slechts) onder bepaalde voorwaarden verzekeraar. Het is niet altijd duidelijk wat er wordt vergoed bij waterschade door hevige regenval. Bovendien worden niet alle soorten schade vergoed, in tegenstelling tot wat ondernemers en vastgoedeigenaren verwachten.[2]

3. Nadeelcompensatie – causaal verband met rechtmatig overheidsoptreden

Nadeelcompensatie gaat over de aansprakelijkheid voor rechtmatig overheidsoptreden. Dat betekent dat de schade veroorzaakt moet zijn door een overheidshandeling. In dit geval stelt appellant dat de projecten en het beleid van het waterschap ertoe hebben geleid dat de percelen in juni 2016 zijn overstroomd en dat dit drie tot vier dagen heeft voortgeduurd. De bewijslast dat de projecten en het beleid van het waterschap kunnen worden beschouwd als een van de oorzaken van de schade, ligt bij de gedupeerde. Deze zal moeten aantonen dat er sprake is van causaal verband tussen de schade die hij lijdt en een rechtmatige overheidshandeling

De rechtbank heeft allereerst de vaste jurisprudentie weergegeven, aan de hand waarvan wordt bepaald of er sprake is van causaal verband. Voor het vaststellen van het oorzakelijk verband moet een vergelijking worden gemaakt tussen de feitelijke situatie waarin appellant terecht is gekomen en de hypothetische situatie waarin appellant zou hebben verkeerd als de schadeveroorzakende gedragingen achterwege zouden zijn gebleven.[3] In de onderhavige situatie gaat het om de hypothetische situatie waarin er wel sprake is van zware regenval, maar waarin de projecten van het waterschap niet zouden zijn uitgevoerd. Bepalend is of er in deze hypothetische situatie bij zware regenval geen sprake zou zijn geweest van een

zodanige wateroverlast dat er schade zou zijn ontstaan aan de perenbomen.

4. Eerdere jurisprudentie

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft zich al eerder uitgelaten over nadeelcompensatie voor schade door zware regenval in 2016. Daarbij ging het in een aantal gevallen om percelen die zijn gelegen binnen het beheergebied van Waterschap Den Dommel. De gedupeerden zijn agrarische bedrijven waarbij door de zware regenval ernstige vernatting van de percelen was ontstaan. Deze wateroverlast had gewasschade tot gevolg. De gedupeerde ondernemers stelden dat de schade mede werd veroorzaakt door de uitvoering van specifieke projecten van het Waterschap. Zij stelden dat de hevige neerslag niet tot dezelfde schade zou hebben geleid, wanneer de projecten niet waren uitgevoerd.

In alle uitspraken oordeelde de Afdeling bestuursrechtspraak dat appellant niet aannemelijk had gemaakt dat de schade door de extreme regenval in 2016 zonder de uitvoering van de projecten zou zijn uitgebleven.[4]

De jurisprudentie over verzoeken om nadeelcompensatie vanwege vernatting gaat niet alleen over de zware regenval in 2016 in het beheergebied van Waterschap Den Dommel. In de jurisprudentie zijn ook enkele andere gevallen bekend, waarin om nadeelcompensatie werd gevraagd vanwege gewasschade na zware regenval, in andere jaren (2012) maar ook in het beheergebied van andere Waterschappen. In al deze gevallen luidt het oordeel van de Afdeling bestuursrechtspraak dat appellant onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat sprake is van een causaal verband tussen de gewasschade en het handelen van het Waterschap.[5]

5. Analyse

De gedupeerde kweker in Bergeijk heeft een lange adem: in 2016 heeft hij schade geleden en in 2026 is zijn hoger beroep ongegrond verklaard. Het is met name de vraag, wat de reden is dat de bezwaarprocedure zo lang heeft geduurd (ongeveer vijf jaar) maar dat vertelt de uitspraak niet. Vermoedelijk heeft dit te maken met de 'battle of the experts' want in deze zaak zijn meerdere deskundigenrapporten uitgebracht.

Het eindoordeel van de Afdeling bestuursrechtspraak is geen verrassing, gelet op de eerdere jurisprudentie. Opvallend is dat geen van de deskundigen die de gedupeerde kweker in de loop van de jaren heeft ingeschakeld het juiste juridische kader heeft gehanteerd. Geen van de rapporten maakte immers inzichtelijk wat er zou zijn gebeurd als het Beekherstelproject nooit had plaatsgevonden. De kern waar het om gaat, de vergelijking met de hypothetische situatie, ontbrak in alle rapporten.

Ten slotte: door het veranderende klimaat zullen agrarische ondernemers in de toekomst vaker te maken krijgen met gewasschade door droogte of juist door wateroverlast. Op het waterschap rust weliswaar de zorgplicht van een goed beheerder, maar zoals gezegd is dit een inspanningsverplichting. Het uitblijven van wateroverlast hoeft niet (onder alle omstandigheden) gegarandeerd te worden.[6] Anders dan wat ondernemers verwachten, liggen de lasten van gewasschade bij zware regenval in de meeste gevallen grotendeels bij de ondernemers zelf.

[1] Haskoning, rapport Verkennend onderzoek waterlabel, in opdracht van ministerie van Infrastructuur en Waterstaat 14 februari 2025. Te raadplegen via Verkennend onderzoek waterlabel | Rijksoverheid.nl

[2] Haskoning, rapport Verkennend onderzoek waterlabel, in opdracht van ministerie van Infrastructuur en Waterstaat 14 februari 2025. Te raadplegen via Verkennend onderzoek waterlabel | Rijksoverheid.nl

[3] ABRvS 16 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:504; ABRvS 19 oktober 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3018.

[4] ABRvS 16 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:504; ABRvS 19 oktober 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3018; ABRvS 8 juni 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1619.

[5] ABRvS 9 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1199; Rechtbank Limburg, 11 februari 2026, ECLI:NL:RBLIM:2026:1421.

[6] HR 9 oktober 1981, ECLI:NL:HR:AG4240. Zie ook Rechtbank Limburg, 3 april 2024, ECLI:NL:RBLIM:2024:1514.

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning milieu/Wageningen

Verandering omgevingsvergunning beton- en asfaltcentrale, overgangsrecht Omgevingswet, functioneel ondersteunende activiteit, beleidsruimte ten aanzien van wijzigen voorschriften

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Wageningen heeft de omgevingsvergunning milieu van een beton- en asfaltcentrale gewijzigd. Vanwege het verplaatsen van de asfaltactiviteiten heeft het college de bestaande vergunning ingetrokken voor zover die ziet op de productie van asfalt. De voorschriften van de vergunning zijn niet gewijzigd. Eisers stellen dat het college ten onrechte heeft nagelaten de vergunningsvoorschriften ten aanzien van de maximale productie van de puinbreker en de geluidsvoorschriften naar beneden bij te stellen waardoor de milieuruimte die bij de asfaltactiviteiten hoorde voor het bedrijf beschikbaar blijft.

Ten aanzien van de voorschriften met betrekking tot geluid heeft het college zich op het standpunt gesteld dat deze op grond van artikel 4.13, vierde lid, van de Invoeringswet Omgevingswet als maatwerkvoorschriften moeten worden aangemerkt onder de Omgevingswet. Dit artikellid bepaalt namelijk dat wanneer op een locatie zowel milieubelastende activiteiten worden verricht waarvoor een omgevingsvergunning is vereist (in dit geval: de puinbreker en de betonmortelcentrale), als milieubelastende activiteiten waarvoor geen omgevingsvergunning nodig is (in dit geval: de op- en overslagactiviteiten van zand en grind) vergunningvoorschriften die op beide activiteiten betrekking hebben, gelden als maatwerkvoorschriften voor zover er een bevoegdheid is om daarvoor maatwerkvoorschriften te stellen.

Eisers hebben aan de hand van een deskundigenrapport onderbouwd dat de geluidbelasting als gevolg van het wegvallen van de asfaltactiviteiten in ieder geval in de avond- en nachtperiode minder wordt.

Rechtsvragen

1. Hoe moeten de op- en overslagactiviteiten onder de Omgevingswet worden gekwalificeerd?
2. Wat betekent dit voor voorschriften met betrekking tot geluid?
3. Had het college de voorschriften met betrekking tot geluid moeten wijzigen?

Uitspraak

1. Weliswaar zijn op zichzelf staande op- en overslagactiviteiten van zand en grind niet als vergunningplichtige activiteit aangewezen in artikel 3.285 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), maar deze op- en overslagactiviteiten zijn wel als vergunningplichtige activiteit aangewezen als ze plaatsvinden als functioneel ondersteunende activiteit bij de betonmortelcentrale. Dat volgt uit artikel 3.115, onder c, gelezen in verbinding met artikel 3.111, eerste en tweede lid, van het Bal. De op- en overslagactiviteiten van zand en grind staan in dit geval naar het oordeel van de rechtbank namelijk niet op zichzelf, maar zijn ten dienste van en functioneel ondersteunend aan de betonmortelcentrale van het bedrijf, zowel op deze locatie als op de locatie in Veenendaal. Zo volgt bijvoorbeeld uit de revisievergunning zelf dat de 'hoofdactiviteiten' van het bedrijf de productie van asfalt en de productie van betonmortel betreffen en de 'nevenactiviteiten' de mobiele breekinstallatie, het overslaan van zand en grind en het exploiteren van een tankplaats en werkplaats. Deze nevenactiviteiten worden (voornamelijk) ingezet om daarmee de hoofdactiviteit, namelijk de productie betonmortel, te kunnen uitvoeren.
2. De rechtbank is, anders dan partijen, van oordeel dat voorschriften 15.1 en 15.2, ook onder de Omgevingswet nog als vergunningvoorschriften gelden.
3. De rechtbank is van oordeel dat het college in redelijkheid voorschrift 15.1 niet heeft hoeven wijzigen. Weliswaar hebben eisers aan de hand van een deskundigenrapport onderbouwd dat de geluidbelasting als gevolg van het wegvallen van de asfaltactiviteiten in ieder geval in de avonden nachtperiode minder wordt, maar dat betekent nog niet dat het college ook gehouden was om dit voorschrift te wijzigen. Het college heeft namelijk beleidsruimte om een voorschrift al dan niet te wijzigen met het oog op significante milieuverontreiniging. En met inachtneming van die beleidsruimte heeft het college onderbouwd dat ook bij het geldende, onherroepelijke, geluidvoorschrift sprake is van een (voor eisers) aanvaardbare situatie. Onder die omstandigheid heeft het college er in dit geval in redelijkheid voor kunnen kiezen het belang van het bedrijf tot conservering van de huidige geluidruimte zwaarder te laten wegen dan het belang van eisers bij een vermindering van de geluidsbelasting.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 24-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2026:4927

Zaaknummer: ARN 25/280

Wetsartikelen: 5.40 lid 2 Omgevingswet, 4.13 lid 4 Invoeringswet Omgevingswet, 3.115 onder c Bal, 3.111 lid 1 en 2 Bal, 8.97 lid 1 Bkl en 8.9 Bkl

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Berg en Dal

Omgevingsvergunning realiseren padelbanen. Padel is op grond van de planregels toegelaten. In afwijking van het bestemmingsplan is (het plaatsen van) een balustrade toegelaten. Het had naar het oordeel van de rechtbank op de weg van het college gelegen om (nader) te motiveren en onderbouwen welke gevolgen qua geluid de balustrade heeft op de omgeving. De verwijzing naar de milieuregels en het maatwerkbesluit dat voor de tennisvereniging is genomen, is in dit verband onvoldoende.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders Berg en Dal (het college) heeft een omgevingsvergunning verleend om, in aanvulling op al aanwezige tennisbanen, twee padelbanen te realiseren. Deze vergunning heeft betrekking op de activiteiten 'het bouwen van een bouwwerk' en 'het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan'. Dit laatste vanwege de hoogte van het hekwerk van de padelkooi van vier meter. Die overschrijdt de in het bestemmingplan bepaalde maximale hoogte van andere bouwwerken.

Rechtsvragen

1. Is padel op het perceel in strijd met het bestemmingsplan?
2. Heeft het college de belangen in het kader van een goede ruimtelijke ordening goed afgewogen?
3. Heeft het college kunnen volstaan met een verwijzing naar de milieuregels en het maatwerkbesluit dat is genomen voor de tennisvereniging?

Uitspraak

1. De beroepsgrond slaagt niet. Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) zijn de op de verbeelding aangegeven bestemming en de daarbij behorende regels bepalend voor het antwoord op de vraag of een activiteit in strijd is met het bestemmingsplan. Wanneer een planregel duidelijk is dient deze omwille van de rechtszekerheid letterlijk te worden uitgelegd, omdat de rechtszekerheid vereist dat van wat in een plan is bepaald kan worden uitgegaan. Zie bijvoorbeeld de uitspraken van de Afdeling van 24 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:2998 en van 26 juli 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2860. Ook als het bestemmingsplan zoals eisers stellen een conserverend karakter heeft, zijn de bestemming en daarbij behorende planregels daarom bepalend voor de vraag of padel is toegestaan. Zie de uitspraken van de Afdeling van 24 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:2998 en van 26 juli 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2860.

De rechtbank stelt vast dat in de doeleindenomschrijving onder 7.1 van het bestemmingsplan staat dat de als maatschappelijke doeleinden op de plankaart aangegeven gronden zijn bestemd voor maatschappelijke voorzieningen, zoals voorzieningen ten behoeve van openbaar bestuur, openbare dienstverlening, religie, verenigingsleven, cultuur, recreatie, lichamelijke en/of geestelijke volksgezondheid en bijzondere woondoeleinden met de daarbij behorende voorzieningen zoals tuinen, terrassen, erven, achterpaden, opritten, parkeerplaatsen en bouwwerken. Op grond van letterlijke lezing van deze omschrijving oordeelt de rechtbank dat het college zich terecht op het standpunt stelt dat het beoefenen van padel, al dan niet in verenigingsverband, is aan te merken als het gebruik van de gronden ten behoeve van recreatie, lichamelijke volksgezondheid en (in voorkomende gevallen ook) verenigingsleven. Uit de planregels blijkt dus al dat padel op grond van het bestemmingsplan is toegestaan. Het betoog dat padel een relatief nieuwe sport is maakt dit oordeel niet anders. Het ligt op de weg van de raad om het bestemmingsplan aan nieuwe ontwikkelingen aan te passen als die nieuwe ontwikkelingen daarvoor aanleiding geven. Dat is in dit geval niet gebeurd.

2. De beroepsgrond slaagt. Het bouwwerk, de padelkooi, overschrijdt (uitsluitend) aan de kopse kanten de bouwvoorschriften met één meter (zie afbeelding).

(...)

De balustrade krijgt dus een hoogte van vier meter, terwijl de toegestane hoogte op grond van het bestemmingsplan drie meter is. Om te kunnen vaststellen of het toestaan van een hoogte van vier meter in strijd is met een goede ruimtelijke ordening, zo stelt het college terecht, moeten de gevolgen van de afwijking worden vergeleken met de gevolgen die reeds uit het bestemmingsplan voortvloeien. Volgens het college is de geluidbelasting van padelbanen

namelijk reeds opgenomen in de maximaal planologisch toegelaten gebruiksmogelijkheden. Immers, ook binnen de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, kan de bestreden geluidbelasting optreden. Het college stelt daarbij voldoende gemotiveerd dat het mogelijk is om een padelbaan te realiseren met wanden tot maximaal drie meter hoog en de balustrade op de kopse kanten achterwege te laten. Zo'n baan kan weliswaar niet meedoen in officiële competities, maar kan wel recreatief worden gespeeld.

In zoverre volgt de rechtbank het standpunt van het college. De rechtbank volgt het college niet in haar standpunt dat het aspect geluid daarom bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening geen rol speelt. Met het plaatsen van de balustrade wordt mogelijk dat de bal tijdens het spel niet alleen de wanden of de rackets, maar ook de balustrade raakt waar de bal zonder balustrade immers (geluidloos) over de glazen wanden uit het veld zou worden gespeeld. Het had naar het oordeel van de rechtbank op de weg van het college gelegen om (nader) te motiveren en onderbouwen welke gevolgen qua geluid de balustrade heeft op de omgeving. De stelling van het college dat de maatgevende geluiden van het padelspel het contactgeluid tussen de bal en het racket en het contactgeluid tussen de bal en de (dichte) glazen wanden zijn heeft zij niet onderbouwd. Het college heeft de geluidbelasting dus ten onrechte niet meegenomen in de ruimtelijke afweging en stelt zich onvoldoende gemotiveerd op het standpunt dat het toestaan van een hogere bouwhoogte vanwege de balustrade uitsluitend stedenbouwkundige gevolgen heeft. De rechtbank zal in de conclusie van deze uitspraak (onder 7) ingaan op de gevolgen van de hiervoor genoemde gebreken.

3. Het college heeft nog aangevoerd dat de tennisvereniging moet voldoen aan de milieuregels en dat het college in dat kader bij maatwerkbesluit van 19 januari 2023 voorschriften aan het uitvoeren van de activiteit heeft opgelegd. Het moeten voldoen aan de milieuregels maakt niet dat het college bij de beoordeling of sprake is van een goede ruimtelijke ordening kan volstaan met een verwijzing naar het maatwerkbesluit. Het college dient bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening het aspect geluid mee te wegen en te motiveren waarom een toename van de geluidbelasting niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 27-11-2025

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2025:10204

Zaaknummer:

Wetsartikelen: 2.1 lid 1 onder a Wabo en 2.1 lid 1 onder c Wabo

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Dronten

Omgevingsvergunning woonunits en spuitzone. Onvoldoende duidelijk is wat onder een ‘langdurig verblijf’ van mensen, zoals opgenomen in het voorschrift, moet worden verstaan. Uit het voorschrift zelf blijkt niet welke maximale verblijfsduur daaronder wordt geschaard. Gelet hierop is het voorschrift onvoldoende concreet. Dit leidt tot onduidelijkheden voor de naleving en handhaafbaarheid.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders Dronten (het college) heeft een omgevingsvergunning verleend voor het bouwen van woonunits voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Daartegen hebben eisers bezwaar gemaakt, omdat zij vrezen dat zij door de woonunits in hun agrarische bedrijfsvoering, waarbij gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast, worden belemmerd.

Met het besluit op bezwaar van 4 juni 2025 (het bestreden besluit I) heeft het college het primaire besluit in stand gelaten onder verbetering van de motivering. Omdat twee units op minder dan 50 meter afstand van de agrarische percelen zijn voorzien, is het primaire besluit I aangepast met een nieuwe situatietekening. Op die tekening staat bij de twee betreffende units het woord ‘opslag’. Het gewijzigde primaire besluit (het primaire besluit II) is genomen op 5 januari 2026.

Eisers zijn het niet eens met het bestreden besluit I en hebben daartegen beroep ingesteld. Ook hebben zij de voorzieningenrechter verzocht om een voorlopige voorziening te treffen.

Naar aanleiding van het beroep en het verzoek om voorlopige voorziening heeft het college het bestreden besluit I aangevuld met het besluit van 2 juni 2026 (het bestreden besluit II). Met het bestreden besluit II zijn twee voorschriften aan de omgevingsvergunning verbonden en is het primaire besluit II ingetrokken.

Rechtsvragen

1. Heeft het college afdoende gemotiveerd waarom het binnen de spuitzone woonunits heeft vergund? En zijn de aan de omgevingsvergunning verbonden voorschriften in dit verband nog van betekenis?
2. Heeft het college meer betekenis moeten hechten aan het aspect participatie dan het nu gedaan heeft in zijn besluitvorming?
3. Had het college (meer) rekening moeten houden met de tuin die mogelijk wordt gemaakt binnen de spuitzone?

Uitspraak

1. Uit vaste rechtspraak van de Afdeling volgt dat in het algemeen een afstand van 50 meter tussen gevoelige functies en agrarische gronden waarop gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast, niet onredelijk wordt geacht (uitspraak van de Afdeling van 17 september 2025, ECLI:NL:RVS:2025:4407, rechtsoverweging 12.2). Het college heeft in de bezwaarfase onderkent dat units 1 en 16 zich binnen de spuitzones van de aangrenzende agrarische percelen van eisers bevinden. Om die reden heeft het college het primaire besluit II genomen, waarmee een gewijzigde tekening aan de omgevingsvergunning is toegevoegd. Op die tekening is bij units 1 en 16 het woord ‘opslag’ vermeld, zodat het niet is toegestaan dat deze units gebruikt worden voor het verblijf van personen. Bij nader inzien vond het college de keuze voor een tweede primaire besluit minder wenselijk, omdat dit besluit inhoudelijk een reactie is op het ingestelde bezwaar van eisers, maar geen onderdeel uitmaakt van het bestreden besluit I. Daarom heeft het college het primaire besluit II weer ingetrokken en alsnog met het bestreden besluit II het in rechtsoverweging 13 genoemde voorschrift aan de omgevingsvergunning verbonden. Het bestreden besluit II maakt wel, zoals eerder vermeld, op grond van artikel 6:19 van de Awb van rechtswege onderdeel uit van de onderhavige beroepsprocedure tegen het bestreden besluit I.

Naar de voorzieningenrechter begrijpt, heeft het college bij de formulering van het vergunningvoorschrift gepoogd om aan te sluiten bij de definitie van een gevoelig object, zoals is ontwikkeld in de rechtspraak van de Afdeling. Een (spuit)gevoelig object wordt in de rechtspraak van de Afdeling gedefinieerd als een object waar mensen langdurig verblijven (uitspraak van de Afdeling van 8 mei 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1973, rechtsoverweging 9.1). De voorzieningenrechter is van oordeel dat in het alsnog aan de omgevingsvergunning verbonden voorschrift onvoldoende duidelijk is wat wordt verstaan onder een ‘langdurig verblijf’ van mensen. Uit het voorschrift zelf blijkt niet welke maximale verblijfsduur daaronder wordt geschaard. Gelet hierop is het voorschrift onvoldoende concreet. Dit leidt tot

onduidelijkheden voor de naleving en handhaafbaarheid. Bovendien zullen er ook met het verbinden van een geconcretiseerd voorschrift twee units aanwezig zijn die onverminderd geschikt blijven voor het gebruik dat binnen de spuitzone onaanvaardbaar is. Het bestreden besluit II bevat op dit punt een gebrek.

2. Verder overweegt de voorzieningenrechter het volgende. De Omgevingswet schrijft geen verplichte participatie voor. De aanvrager van een omgevingsvergunning is enkel verplicht om te motiveren of aan participatie is gedaan en wat de resultaten daarvan zijn (artikel 7.4 van de Omgevingsregeling en artikel 16.55, zesde lid, van de Omgevingswet). Tijdens de zitting heeft het college bevestigd dat de gemeenteraad geen gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten heeft aangewezen op grond van artikel 16.55, zevende lid, van de Omgevingswet, op grond waarvan het bieden van participatiemogelijkheden verplicht is voordat een aanvraag om omgevingsvergunning wordt ingediend. Dat in het verleden een vergelijkbare vergunning zou zijn geweigerd onder verwijzing naar het gemeentelijk beleid ligt, wat daar ook van zij, in deze procedure niet ter beoordeling voor. De beroepsgrond slaagt niet.

3. Uit de inrichtingstekening bij de aanvraag maakt de voorzieningenrechter op dat de gronden bij de woonunits worden ingericht als een tuin. Op tekening is de aanduiding 'groene ontwikkeling' vermeld en is onder meer voorzien in een grasveld en een haag. Dit grasveld is volgens eisers gelegen binnen 50 meter tot de perceelsgrens en bevindt zich dus gedeeltelijk binnen de spuitzone. Het college betwist dat niet. Zoals de Afdeling heeft overwogen is een tuin bij een woning een voor gewasbeschermingsmiddelen gevoelige functie (uitspraak van de Afdeling van 27 augustus 2025, ECLI:NL:RVS:2025:4133, rechtsoverweging 10.3). Omdat de woonunits relatief klein zijn acht de voorzieningenrechter het aannemelijk dat de bewoners vanaf het voorjaar tot het najaar regelmatig gebruik zullen maken van de tuin. Zij zullen geregeld buiten zitten om bijvoorbeeld te recreëren en te eten. Het is precies de periode waarin agrariërs gewasbeschermingsmiddelen op hun gewassen toepassen en waarin het, gelet op mogelijke gezondheidsrisico's, van belang is dat er geen gevoelige functies binnen de spuitzone zijn. Omdat het bouwplan in zoverre een gevoelige functie mogelijk maakt op een kortere afstand dan 50 meter van gronden waarop gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt, bevat het bestreden besluit I een gebrek.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 02-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:3907

Zaaknummer: UTR 26/3070 en UTR 26/2165-T

Wetsartikelen: 7.4 Omgevingsregeling, 16.55 lid 6 Omgevingswet en 16.55 lid 7 Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Handhaving/Bronckhorst

Op grond van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht moet het college de relevante feiten vaststellen op grond waarvan kan worden vastgesteld dat er sprake is van een overtreding. Het college heeft niet zelf geconstateerd hoe de parkeerplaatsen gebruikt worden. De enkele aanname dat, nu de kantoorruimte in strijd met het bestemmingsplan wordt gebruikt, ook de parkeerplaatsen daarom in strijd met het bestemmingsplan worden gebruikt, is niet voldoende om een overtreding vast te stellen.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Bronckhorst (het college) heeft aan eisers lasten onder dwangsom opgelegd. Eisers betogen in beroep dat de last ten aanzien van het gebruik van parkeerplaatsen is opgelegd op basis van de aanname dat de parkeerplekken ten dienste van het kantoor zijn. Een last onder dwangsom mag volgens eisers niet worden opgelegd op basis van een aanname.

Het college stelt zich op het standpunt dat nu gebleken is dat de kantooractiviteiten niet voldoen aan het bestemmingsplan, de parkeerplaatsen ook niet ten dienste van woondoeleinden worden gebruikt. Er is door eisers nooit betwist dat de parkeerplekken ten dienste van het kantoor staan. De rechtbank heeft in de uitspraak van 4 maart 2025 ook het verband tussen het kantoor en de parkeerplaatsen bevestigd. Bovendien hebben eisers volgens het college zelf aangegeven dat sprake is van parkeergelegenheid voor bezoekers van het kantoor.

Rechtsvraag

Bestond voor het college nog zelf de verplichting om de (relevante) feiten vast te stellen? En zo ja, heeft het college deze feiten afdoende vastgesteld?

Uitspraak

De parkeerplaatsen liggen op de gronden met de agrarische bestemming. Het college heeft zich bij de eerste beslissing op bezwaar op het standpunt gesteld dat er geen sprake is van een overtreding voor wat betreft het gebruik van de parkeerplaatsen, omdat het gebruik hiervan onder het overgangsrecht valt. Hiertegen heeft de derde-partij beroep ingesteld. Met de uitspraak van 4 maart 2025 heeft de rechtbank het beroep van de derde-partij gegrond verklaard en het college opgedragen opnieuw op de bezwaren te beslissen.

Op grond van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht moet het college de relevante feiten vaststellen op grond waarvan kan worden vastgesteld dat er sprake is van een overtreding. Zie bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 17 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2574. De rechtbank stelt vast dat het college niet zelf geconstateerd heeft hoe de parkeerplaatsen gebruikt worden. De enkele aanname dat, nu de kantoorruimte in strijd met het bestemmingsplan wordt gebruikt, ook de parkeerplaatsen daarom in strijd met het bestemmingsplan worden gebruikt, is niet voldoende om een overtreding vast te stellen. Uit de uitspraak van de rechtbank van 4 maart 2025 volgt ook niet dat het gebruik van de parkeerplaatsen direct verband houdt met het gebruik van het kantoor. Er staat in overweging 16.2: 'Nu onvoldoende duidelijk is welke activiteiten ter plaatse plaatsvinden kan tevens niet worden vastgesteld dat de parkeerplaatsen ten dienste van woondoeleinden worden gebruikt. Reeds daarom is het bestreden besluit op dit punt onvoldoende zorgvuldig voorbereid en onvoldoende gemotiveerd.' Deze overweging ontslaat het college niet van de verplichting om de relevante feiten vast te stellen die nodig zijn om tot een constatering te kunnen komen dat de parkeerplaatsen in strijd met het bestemmingsplan worden gebruikt. De beroepsgrond slaagt.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 10-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2026:4940

Zaaknummer: 25/4657

Wetsartikelen: 3:2 Awb

RECHTSPRAAK

Weigering omgevingsvergunning/Eindhoven

Een evenwichtige toedeling van functies omvat niet alleen de ruimtelijke gevolgen van de activiteit waarvoor de vergunning wordt aangevraagd, maar ook de wijze waarop het gemeentebestuur invulling wenst te geven aan schaarse ruimte ten behoeve van specifieke functies. Het college heeft beoordelingsruimte bij het beantwoorden van de vraag of is voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het college is met de gegeven motivering de beoordelingsruimte die het heeft, niet te buiten gegaan.

Casus

Eiser wil een opslagruimte, die in een woonwijk staat, verbouwen naar een opslagruimte met kantoorruimte. Het college van burgemeester en wethouders van Eindhoven (het college) heeft de daartoe ingediende conceptaanvraag positief beoordeeld, maar heeft de definitieve aanvraag toch afgewezen omdat deze niet in overeenstemming is met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Met het bestreden besluit op het bezwaar van eiser is het college bij de afwijzing van de aanvraag gebleven.

Eiser is het niet eens met het bestreden besluit. Volgens hem is de aanvraag niet in strijd met het vereiste van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het college had bovendien meer waarde moeten hechten aan het feit dat het met het goedkeuren van de conceptaanvraag de gerechtvaardigde verwachting heeft gewekt dat de aanvraag zou worden gehonoreerd.

Rechtsvragen

1. Heeft het college tot de conclusie kunnen komen dat geen sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties?
2. En zo ja, had het college in zijn besluitvorming meer gewicht moeten toekennen aan het

vertrouwensbeginsel?

Uitspraak

1. Op grond van artikel 8.0a, tweede lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), wordt een vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit alleen verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Dit omvat niet alleen de ruimtelijke gevolgen van de activiteit waarvoor de vergunning wordt aangevraagd, maar ook de wijze waarop het gemeentebestuur invulling wenst te geven aan schaarse ruimte ten behoeve van specifieke functies.

Het college heeft beoordelingsruimte bij het beantwoorden van de vraag of is voldaan aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het college heeft de afwijzing van de aanvraag gemotiveerd door te verwijzen naar het voor hem zwaarwegende uitgangspunt dat woonwijken primair bestemd blijven voor wonen en dat het college functiemenging ongewenst vindt. Specifiek ten aanzien van deze aanvraag heeft het college afgewogen dat de aanvraag niet passend is in de directe leefomgeving en ruimtelijk ongewenste gevolgen heeft. Het college is met de gegeven motivering de beoordelingsruimte die het heeft, niet te buiten gegaan. Daarbij is van belang dat de aanvraag ruim is geformuleerd en geen betrekking heeft op concrete en afgebakende activiteiten. De potentiële ruimtelijke uitstraling van de aanvraag zoals deze er ligt, is voor het college daardoor redelijkerwijs niet in te kaderen tot een ruimtelijk aanvaardbare vorm zonder dat er in wezen iets anders wordt vergund dan er is aangevraagd. Het college kon zich dus in redelijkheid op het standpunt stellen dat de aanvraag niet in overeenstemming is met een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

2. Het beroep van eiser op het vertrouwensbeginsel maakt het voorgaande niet anders. Wanneer sprake is van gerechtvaardigde verwachtingen, betekent dit niet altijd dat deze verwachtingen moeten worden gehonoreerd. Het kan namelijk zijn dat er andere belangen in het spel zijn die zwaarder wegen dan het belang van de partij bij wie de verwachtingen zijn ontstaan om deze verwachtingen gehonoreerd te zien. Deze belangen kunnen bijvoorbeeld zijn gelegen in het algemeen belang en de belangen van derden. Zie voor deze rechtsregel de standaarduitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1694, overweging 11.4. In dit geval heeft het college de integriteit van de woonfunctie van de woonwijk en de leefbaarheidsbelangen van de direct omwonenden zwaarder mogen laten wegen dan het belang van eiser om de gewekte verwachtingen gestand te zien.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 19-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2026:4354

Zaaknummer: 25/1744

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet en 8.0a lid 2 Besluit kwaliteit leefomgeving

RECHTSPRAAK

Weigering omgevingsvergunning/Bergen op Zoom

Het tijdelijk beoogde gebruik is niet in strijd met het omgevingsplan. Weigering van de omgevingsvergunning vanwege niet aangevraagd strijdig (tijdelijk) beoogd gebruik is niet mogelijk. Het college had de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing kunnen verklaren en daarmee was – in dit geval – bindend advies van de gemeenteraad nodig. Het college was niet bevoegd om met het primair besluit positief te beslissen op de aanvraag om omgevingsvergunning van eiseres. Dit is een gebrek dat in bezwaar – met het alsnog vragen van advies aan de gemeenteraad – hersteld kan worden. Dit advies kan alleen gaan over het onderdeel waarvoor van het omgevingsplan moet worden afgeweken.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom (het college) heeft een omgevingsvergunning verleend voor het verbouwen en uitbreiden van een hotel. Naar aanleiding van verlening van de vergunning is hiertegen bezwaar gemaakt door omwonenden. Het college heeft met het bestreden besluit een deel van de bezwaren gegrond verklaard, de omgevingsvergunning herroepen, opnieuw op de aanvraag beslist en de omgevingsvergunning alsnog geweigerd. Eiseres is het niet eens met de weigering van deze vergunning en heeft beroep ingesteld.

Rechtsvragen

1. Is het gebruik van het hotel voor de opvang van mensen in strijd met het omgevingsplan?
2. Was het college bevoegd om de omgevingsvergunning te verlenen en op de daartegen ingediende bezwaren te beslissen?

Uitspraak

1. Naar het oordeel van de rechtbank is de opvang van Oekraïners – short stay én long stay – in het hotel niet in strijd met het omgevingsplan Bergen op Zoom. In het tijdelijk deel van het Omgevingsplan – het bestemmingsplan ‘Kom [plaats] – wordt een dergelijk onderscheid niet gemaakt en wordt ook niet nader ingevuld hoe lang een verblijf in een hotel maximaal mag duren. Ook het college lijkt deze opvatting te zijn toegedaan gelet op een door eiseres overgelegde interne gemeentelijke e-mailwisseling van 17 juni 2025. In één van die berichten staat dat er geen wettelijke verblijfsduur in een hotel is bepaald. Verder wordt vermeld dat het college eiseres heeft gevraagd om een vergunning voor het gebruik als opvanglocatie aan te vragen, niet omdat daarvoor een wettelijke verplichting bestaat maar omdat het als eerlijk en transparant wordt gezien omdat de locatie nu alleen voor de opvang van Oekraïners wordt gebruikt en niet voor andere hotelgasten. Naar het oordeel van de rechtbank is de aanvraag om omgevingsvergunning van 13 mei 2025 dan ook ten onrechte ingediend. Een omgevingsvergunning voor met het Omgevingsplan strijdig gebruik kan niet worden verleend omdat van strijdig gebruik geen sprake is.

Nu het (tijdelijk) gebruik van het hotel voor de opvang van Oekraïners niet in strijd is met het omgevingsplan, is weigering van de omgevingsvergunning wegens niet aangevraagd strijdig (tijdelijk) beoogd gebruik niet mogelijk. De rechtbank zal het bestreden besluit vernietigen. Het college zal een nieuwe beslissing op de bezwaren moeten nemen. Ten overvloede merkt de rechtbank hierbij op dat het college op zitting desgevraagd heeft erkend dat de omgevingsvergunning voor zover die ziet op de bouwactiviteit (technisch) niet geweigerd had mogen worden. Dat is juist. Onder de Ow kan een aanvraag om omgevingsvergunning naar keuze van de aanvrager immers betrekking hebben op een of meer activiteiten (artikel 5.1, eerste lid, Ow).

2. Nu het bestreden besluit is vernietigd, herleeft de door het college bij primair besluit verleende omgevingsvergunning. Dat stelt de rechtbank – ambtshalve – voor de vraag of het college bevoegd was om die omgevingsvergunning te verlenen en op de daartegen ingediende bezwaren te beslissen.

De rechtbank stelt vast dat de gemeenteraad van de gemeente Bergen op Zoom een lijst heeft vastgesteld met buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor advies met instemming van de raad benodigd is als bedoeld in artikel 16.15a sub b van de Ow. Hierop staat vermeld:

‘Wanneer het college van burgemeester en wethouders voornemens is een positief besluit te nemen over een aanvraag omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, waarbij op grond van artikel 16.65 Omgevingswet de uitgebreide voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht) van toepassing is of kan

worden verklaard, is een advies met instemming vereist in de volgende gevallen:

Binnen stedelijk gebied, indien vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet het geval niet onder de zogenoemde “kruimellijst” als bedoeld in artikel 4 bijlage II Bor (oud) viel, in het geval dat: het gaat om het oprichten of uitbreiden van een gebouw, waarbij met meer dan 20% van één of meer maten zoals opgenomen in het omgevingsplan wordt afgeweken.’

Tussen partijen is niet in geschil dat met de aanvraag wordt beoogd binnen stedelijk gebied meer dan 20% van de maximale bouwhoogte in het Omgevingsplan af te wijken. De uitgebreide voorbereidingsprocedure is niet gevolgd.

Gelet op de door de gemeenteraad gekozen formulering ziet de rechtbank zich voor de vraag gesteld of in het voorliggende geval de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing verklaard had kunnen worden.

In artikel 16.65, vierde lid van de Ow is bepaald dat het bevoegd gezag de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing kan verklaren op de voorbereiding van de beslissing op een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit: a) als het gaat om een activiteit die aanzienlijke gevolgen heeft of kan hebben voor de fysieke leefomgeving; én b) waartegen naar verwachting verschillende belanghebbenden bedenkingen zullen hebben. Naar het oordeel van de rechtbank had het college gelet op de aangeleverde weergave van de omgevingsdialoog de verwachting moeten hebben dat verschillende belanghebbenden bedenkingen zouden hebben. Ook is de rechtbank van oordeel dat het gaat om een activiteit die, onder meer gelet op het bouwvolume en de verkeersaantrekkende werking, aanzienlijke gevolgen voor de fysieke leefomgeving kan hebben.

Het bovenstaande maakt dat het college de uitgebreide voorbereidingsprocedure van toepassing had kunnen verklaren en daarmee was bindend advies van de gemeenteraad nodig. Het college was niet bevoegd om met het primair besluit positief te beslissen op de aanvraag om omgevingsvergunning van eiseres. Dit is een gebrek dat in bezwaar – met het alsnog vragen van advies aan de gemeenteraad – hersteld kan worden. De rechtbank wijst er ter voorlichting op dat het bindend advies van de raad alleen kan gaan over het onderdeel waarvoor van het Omgevingsplan moet worden afgeweken. In deze zaak gaat het dan slechts om de afwijking van de maximale bouwhoogte uit het Omgevingsplan.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 22-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2026:5510

Zaaknummer: BRE 26/967

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet, 16.65 lid 4 Omgevingswet en 16.15a onder b Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Handhaving/Krimpen aan den IJssel

Handhaving. Voorlopige voorziening. Het college heeft zich op het standpunt kunnen stellen dat ernstige nadelige gevolgen dreigen op te treden voor de fysieke leefomgeving en de Omgevingswet geen concretere normen bevat ter voorkoming of beperking van deze gevolgen, zodat op zich sprake is van een situatie die onder het beschermingsbereik valt van de algemene zorgplicht uit artikel 1.6 en 1.7 van de Omgevingswet.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Krimpen aan den IJssel (het college) heeft aan verzoekster een last onder dwangsom opgelegd met betrekking tot een aantal vóór 1 januari 1994 gebouwde huurwoningen waarin asbest aanwezig is. Verzoekster heeft tegen het besluit bezwaar gemaakt en de voorzieningenrechter gevraagd om een voorlopige voorziening te treffen.

Verzoekster betoogt dat het college de grondslag voor de last onder dwangsom ten onrechte heeft gebaseerd op de artikelen 1.6 en 1.7 van de Omgevingswet, omdat de specifieke zorgplicht uit artikel 7.4 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) vóór de algemene zorgplicht gaat. Verzoekster verwijst hiervoor naar artikel 1.8 van de Omgevingswet.

Rechtsvraag

Heeft het college de grondslag voor de last onder dwangsom terecht gebaseerd op de artikelen 1.6 en 1.7 van de Omgevingswet (algemene zorgplicht)?

Uitspraak

In de memorie van toelichting bij de Omgevingswet staat dat de algemene zorgplicht in de Omgevingswet voortbouwt op (algemene) zorgplichten die voor inwerkingtreding van de Omgevingswet in verschillende wetten waren opgenomen (zoals de zorgplicht van artikel 1.1a

van de Wet milieubeheer, artikel 6.8 van de Waterwet en artikel 1a van de Woningwet). Daarnaast staat in de memorie van toelichting – zakelijk weergegeven – dat de verwachting gerechtvaardigd is dat van de artikelen 1.6 en 1.7 geen groter juridiserend effect zal uitgaan dan van de ondertussen vervallen zorgplichtbepalingen uit de afzonderlijke wetten.

Uit rechtspraak over (algemene) zorgplichten van voor de Omgevingswet volgt dat in beginsel slechts handhavend kon worden opgetreden in gevallen waarin ernstige nadelige gevolgen optreden of acuut dreigden op te treden, terwijl de bijzondere wet er niet op andere wijze in voorzorg om die gevolgen te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken. De voorzieningenrechter neemt, gelet op de memorie van toelichting aan dat voor handhavend optreden op grond van de artikelen 1.6 en 1.7 van de Omgevingswet eveneens slechts ruimte is als ernstige nadelige gevolgen optreden of dreigen op te treden voor de fysieke leefomgeving en de Omgevingswet geen concretere normen bevat ter voorkoming of beperking van deze gevolgen. Dit sluit ook aan bij de in de memorie van toelichting uitgesproken verwachting dat de zorgplicht in de praktijk maar een beperkte functie zal vervullen bij het waarborgen van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en er slechts ruimte is om handhavend op te treden als sprake is van onmiskenbare strijd met de zorgplicht. De algemene zorgplicht heeft dus een vangnetfunctie.

De voorzieningenrechter stelt vast dat ter zitting duidelijk is geworden dat het college na de zienswijze van verzoekster op het voornemen van 14 juli 2025 de grondslag van de overtreding heeft gewijzigd naar de algemene zorgplicht uit artikel 1.6 en artikel 1.7 van de Omgevingswet. De reden hiervoor is dat de aan de overtreding ten grondslag gelegde artikelen uit het Bbl (artikel 7.9, eerste lid en derde lid van het Bbl, artikel 7.10, eerste lid, van het Bbl en artikel 7.4, eerste lid, van het Bbl) in het voornemen van 14 juli 2025 zien op de procedure van asbestverwijdering tijdens sloopwerkzaamheden. Nu dat in dit geval niet aan de orde is, kunnen de bepalingen uit het Bbl niet als grondslag dienen voor handhavend optreden. Zoals ter zitting besproken, zijn er ook geen andere bepalingen die in dit geval een grondslag zouden bieden voor handhavend optreden tegen de volgens het college gevaarzettende situatie met asbest. Het college is daarom ten aanzien van last B teruggevallen op de algemene zorgplicht uit artikel 1.6 en artikel 1.7 van de Omgevingswet. De voorzieningenrechter volgt het standpunt van het college hierin. Het Bbl bevat geen regels die ertoe leiden dat verzoekster bij iedere huurwissel van een woning die is gebouwd vóór 1 januari 1994 een asbestinventarisatie moet laten uitvoeren. De stelling van verzoekster dat de algemene zorgplicht zal leiden tot van pseudowetgeving, volgt de voorzieningenrechter niet. Tussen partijen is verder niet in geschil dat ten aanzien van last D (asbestvezels/niet hechtgebonden asbest) geen regels zijn opgenomen in het Bbl, zodat in zoverre ook geen sprake is van een situatie die onder de werking van de specifieke zorgplicht zoals bedoeld in artikel 7.4 van het Bbl zou kunnen

worden gebracht. Andere bij of krachtens de Omgevingswet gestelde regels met betrekking tot niet hechtgebonden asbestvezels die het college zou kunnen inzetten voor handhaving hebben partijen evenmin genoemd.

Gelet op het voorgaande heeft het college zich op het standpunt kunnen stellen dat ernstige nadelige gevolgen dreigen op te treden voor de fysieke leefomgeving en de Omgevingswet geen concretere normen bevat ter voorkoming of beperking van deze gevolgen, zodat op zich sprake is van een situatie die onder het beschermingsbereik valt van de algemene zorgplicht uit artikel 1.6 en 1.7 van de Omgevingswet. De vervolgvraag is dan wel of de algemene zorgplicht in dit geval is overtreden.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 02-04-2026

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2026:7598

Zaaknummer: ROT 26/17

Wetsartikelen: 1.6 Omgevingswet en 1.7 Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Intrekking omgevingsvergunning/Nieuwegein

Het college was niet bevoegd om met toepassing van artikel 18.10, vierde lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet de verleende omgevingsvergunning in te trekken. Het college heeft niet dan wel onvoldoende aangetoond dat sprake is van een onjuiste of onvolledige opgave.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Nieuwegein (het college) heeft een verleende omgevingsvergunning ingetrokken. Eiseres heeft bezwaar gemaakt tegen het intrekkingbesluit. Bij het bestreden besluit heeft het college dit bezwaar ongegrond verklaard.

Rechtsvraag

Was het college bevoegd om met toepassing van artikel 18.10, vierde lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet de omgevingsvergunning in te trekken?

Uitspraak

De omgevingsvergunning voor het wijzigen van de bestemming is verleend toen de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) nog gold. Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Invoeringswet Omgevingswet in werking getreden en is de Wabo ingetrokken. De verleende omgevingsvergunning wordt van rechtswege een vergunning onder de Omgevingswet. Dit is geregeld in artikel 4.13, eerste lid, van de Invoeringswet Omgevingswet.

Het college kan een omgevingsvergunning geheel of gedeeltelijk intrekken als de vergunning is verleend op basis van onjuiste of onvolledige gegevens. Dit is geregeld in artikel 18.10, vierde lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet. Vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet was deze bevoegdheid opgenomen in artikel 5.19, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wabo. De rechtbank zal voor haar beoordeling aansluiten bij de rechtspraak van de Afdeling

bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) over de toepassing van dat artikel nu beide artikelen nagenoeg overeenkomen en de strekking hetzelfde is.

Uit die rechtspraak volgt dat voor de intrekking van een omgevingsvergunning wegens een onjuiste of onvolledige opgave noodzakelijk is dat vast staat dat de vergunning juist wegens de onjuistheid of onvolledigheid in de overgelegde gegevens is verleend. Het is aan het college om aan te tonen dat aan de voorwaarden voor de uitoefening van zijn bevoegdheid tot intrekking is voldaan. Zie bijvoorbeeld de uitspraken van de ABRvS van 7 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:720, van 17 april 2021: ECLI:NL:RVS:2019:1156 en van 11 december 2013: ECLI:NL:RVS:2013:2407. In deze zaak rust dus op het college de bewijslast om aan te tonen dat er een onjuiste of onvolledige opgave in de aanvraag is gedaan.

(...)

De rechtbank vindt dat niet is komen vast te staan dat de omgevingsvergunning wegens onjuiste gegevens is verleend. Uit de besluitvorming en de zitting is haar gebleken dat het pijnpunt van het college voornamelijk zit in de onduidelijkheden ten aanzien van de scheidingsmuren in de tekeningen die zijn aangeleverd bij de aanvraag om een omgevingsvergunning. Op de tekening van de bestaande situatie zijn volgens het college een aantal aspecten niet juist of niet duidelijk weergegeven. Verder heeft het college gesteld dat de tekening van de nieuwe situatie op een aantal punten ‘wazig’ is en niet goed te zien is dat de scheidingsmuren aansluiten op vensters. Bij de controle door de toezichthouders is gebleken dat een aantal werkzaamheden die moeten zorgen voor een brandveilige situatie niet of niet conform die tekening uitgevoerd (kunnen) worden.

Naar het oordeel van de rechtbank gaat het in deze zaak niet zozeer om een onjuiste opgave bij de aanvraag, maar om een constatering van het college dat hij – achteraf gezien – de bouwtekeningen onduidelijk vond. Daarbij is van belang dat in de vergunningaanvraag is aangegeven dat het gaat om een verbouwing van ruimtes in het pand. De buitenmuren met de daarin aanwezige vensters bleven dus ongewijzigd. Indien de positie van de (bestaande) vensters en de aansluiting van de scheidingsmuren daarop voor het college onduidelijk was, had het op de weg van het college gelegen om aan eiseres duidelijkere (detail)tekeningen te vragen, voordat hij overging tot het verlenen van de vergunning. Juist ook omdat de beoordeling van de compartimentering van de zorgruimtes vanuit het oogpunt van brandveiligheid voor de opvang van deze kwetsbare doelgroep belangrijk is. Voor zover het college erop heeft gewezen dat de scheiding van verschillende (zorg)ruimtes niet volledig brandwerend worden uitgevoerd, geldt dat ook dit niet een reden is om de vergunning in te trekken. De rechtbank merkt daarover op dat op de tekening van de nieuwe toestand staat

aangegeven dat de (zorg)ruimtes worden voorzien van een subbrandcompartimentering van 30 min WBDBO en dat deuren en kozijnen voldoen aan SA-classificatie rookwerendheid en deuren zelfsluitend zijn. Het is aan eiseres om ervoor te zorgen dat het pand na oplevering hieraan ook voldoet, of indien een wijziging van de vergunning daarvoor nodig is, deze aan te vragen. Op het moment dat vaststaat dat het pand niet conform de vergunning is verbouwd of in gebruik wordt genomen, dan kan het college gebruik maken van de handhavingsmogelijkheden die hij heeft wegens handelen in strijd met artikel 5.1 van de Omgevingswet.

Nu het college niet dan wel onvoldoende heeft aangetoond dat sprake is van een onjuiste of onvolledige opgave, is de rechtbank van oordeel dat het college niet bevoegd was om de bij besluit van 4 maart 2024 verleende omgevingsvergunning met toepassing van artikel 18.10, vierde lid, aanhef en onder a, van de Omgevingswet in te trekken.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 10-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:3213

Zaaknummer: UTR 25/4482

Wetsartikelen: 18.10 lid 4 onder a Omgevingswet en 5.19 lid 1 onder a Wabo

RECHTSPRAAK

Handhaving/Sittard-Geleen

Handhaving. Exceptieve toetsing van vergunningvoorschriften. De vergunningvoorschriften zijn evident in strijd met een hogere regeling (artikel 2.22, tweede lid, van de Wabo) en dienen buiten toepassing te worden gelaten.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Sittard-Geleen (het college) heeft aan eiseres een drietal lasten onder dwangsom opgelegd. Het college stelt dat eiseres in strijd handelt met voorschriften die zijn verbonden aan een omgevingsvergunning die aan haar is verleend. Eiseres heeft hiertegen bezwaar gemaakt. Bij het bestreden besluit heeft het college het bezwaar van eiseres ongegrond verklaard en de drie lasten onder dwangsom in stand gelaten.

Rechtsvraag

Zijn de vergunningvoorschriften evident in strijd met een hogere regeling?

Uitspraak

De voorzieningenrechter volgt eiseres in haar standpunt dat het college op grond van de vergunningvoorschriften niet handhavend kan optreden ten aanzien van de bestaande loods. Dat betekent dat deze beroepsgrond slaagt. Daartoe is het volgende van belang.

De voorzieningenrechter overweegt dat bij de beoordeling van deze beroepsgrond sprake is van een zogeheten exceptieve toetsing. Dat houdt in dit geval in dat de voorzieningenrechter de vergunningvoorschriften kan toetsen op rechtmatigheid. In het bijzonder gaat het daarbij om de vraag of het voorschrift niet in strijd is met hogere regelgeving. De voorzieningenrechter komt ook de bevoegdheid toe te beoordelen of de vergunningvoorschriften een voldoende deugdelijke grondslag bieden voor het besluit waarover de zaak gaat. Bij deze indirecte toetsing vormen de algemene rechtsbeginselen en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur een belangrijk richtsnoer. Indien komt vast te

staan dat de vergunningvoorschriften evident in strijd zijn met een hogere regeling, dient de voorzieningenrechter deze onverbindend te achten of buiten toepassing te laten. Daarbij vereist het evidentie criterium onder meer dat de hogere regelgeving zodanig concreet is, dat deze zich leent voor toetsing daaraan bij wijze van exceptie. Vgl. uitspraak van de Afdeling van 15 maart 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1020, rov. 11.3.

De voorzieningenrechter overweegt dat de vergunningvoorschriften, zoals die ten grondslag liggen aan het bestreden besluit, evident in strijd zijn met een hogere regeling, namelijk de (ten tijde van vergunningverlening geldende) Wabo. Artikel 2.22, tweede lid, van de Wabo bepaalt dat aan een omgevingsvergunning de voorschriften worden verbonden 'die nodig zijn met het oog op het belang dat voor de betrokken activiteit is aangegeven in het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2.10 tot en met 2.20'. Dat betekent dat de voorschriften die aan een vergunning worden verbonden, uitsluitend dienen ter bescherming van het belang dat wettelijk is aangegeven met betrekking tot de vergunningplichtige activiteiten. Met andere woorden, de vergunningvoorschriften mogen alleen zien op datgene waarvoor de vergunning wordt verleend.

Vaststaat dat de omgevingsvergunning ziet op de nieuwe loods (dat wil zeggen, het project 'nieuwbouw zadeldakhal'). De aan deze vergunning verbonden voorschriften mogen dus ook alleen zien op de nieuwe loods. Het college heeft herhaaldelijk betoogd dat door de werkwijze van eiseres, klachten over ernstige geluidshinder zijn binnengekomen (hetgeen volgens het college bovendien voortduurt). Dit heeft ertoe geleid dat vergunningvoorschriften d en f zijn opgenomen. De vraag of al dan niet daadwerkelijk sprake is van (ernstige) geluidshinder, is in dit geval irrelevant voor de voorzieningenrechter. Evident is namelijk dat de vergunningvoorschriften niet (uitsluitend) zien op de nieuwe loods. De voorzieningenrechter overweegt daarom dat de vergunningvoorschriften, voor zover die de bestaande loods betreffen, niet in overeenstemming zijn met artikel 2.22, tweede lid, van de Wabo. Zij laat de vergunningvoorschriften d en f dan ook buiten toepassing.

Omdat de vergunningvoorschriften d en f ten grondslag liggen aan de lasten onder dwangsom, vervalt met het buiten toepassing verklaren daarvan ook de grondslag voor het handhavend optreden. De opgelegde lasten onder dwangsom kunnen reeds daarom geen stand houden, zodat de overige beroepsgronden geen bespreking meer behoeven.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 29-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2026:6239

Zaaknummer: ROE 26/819 en ROE 26/820

Wetsartikelen: 2.22 lid 2 Wabo